

Nederland, de slavernij en het slavernijverbod

Slaven en burgers

Hoe kwam de mensheid erbij om de eigen bevolking te verdelen in vrijen en slaven? Hoe rechtvaardigde zij dat moreel, ethisch en juridisch, nationaal en internationaal? Augustinus, de grote Christelijke kerkvader verspilde er weinig woorden aan. Het was Gods wil. En die verdeling zou er zijn tot aan het einde der tijden. Maar God wilde óók, dat de vrije humanitair omsprong met de slaaf.

De slaaf was een handelsgoed. Maar je moest er toch netjes mee omspringen. En je mocht de slaaf niet zomaar doden. Dat vond Thomas van Aquino, de middeleeuwse kennisfilosoof ook. Bartolus. De internationale rechtsgeleerde, die omschreef wat er in transportovereenkomsten moest staan als een burger van een stad een kudde slaven overdeed aan iemand van een andere stad.

Sint Augustinus de Kerkvader

Pauselijke geopolitiek

De Paus verdeelde de geopolitieke invloedsferen van de aarde in twee. In 1494 bepaalde hij dat alle nog onbekende wereld westelijk van een scheidslijn getrokken over de oceanen behoorde aan de katholieke koning van Castilië. De rest hoorde aan die van Portugal. In die wereld woonden heidenen. Die

mochten slaaf gemaakt worden door christenen, als ze niet gedoopt wilden worden. De Paus gaf handelsmonopolies uit.

Waarbinnen ook zaken met de Turken gedaan mochten worden over slaven. Door die koningen. Die van Portugal wees de Sultan van Zanzibar aan. Die mocht een slavenhalersmonopolie uitoefenen in het Verre Oosten en ook op Brazilië als hij de slaven haalde uit Centraal Afrika. Hij mocht daarbij wrede beambten bezigen. Onmensen. De A-shanti.

De transportcontracten en distributiecentra

Die mocht ongedoopten vangen, ketenen en via centrale distributiecentra vervoeren. Onder meer bij El Mina bij het grote koninkrijk Ghana. Niemand keek er van op. In 1713 nam Engeland een van die monopolies over. Het werd de machtigste staat op zee tot 1942. Het verdiende flink. Daarom kon het de beste oorlogsvloot ooit constant in de vaart houden. Het drong de Hollanders en de Zeeuwen weg.

Anton de Kom, de Surinaamse slavenzoon

Maar lang duurde dat wel. Want de transporten waren winstgevend en het hele plantagesysteem was erop gebaseerd. Regelmatige aanvoer van werkkrachten was een basisvoorwaarde voor de staatshuishouding. Nederlanders, Fransen, Britten en Noord-Amerikanen erkenden wel dat mensen gelijkwaardig waren. Maar eigenlijk gold dat alleen voor blanke christenen. De Ottomanen vonden juist dat alleen Mohammedanen onderling gelijk waren. En de rest niet. Omdat ze een enorm rijk hadden tot diep in huidig Rusland hadden ze daar ook slaventransportroutes en gespecialiseerde leveranciers, vooral over de Zwarte Zee. Die routes zaten dus de Westerlingen flink in de weg. Vooral na het in gebruik nemen van het Suezkanaal na 1870. De blanke wilde zelf niet als slaaf diep in dat immense Rusland weggevoerd worden. Daarom brak de Krimoorlog uit in 1853.

Het biologisch evolutionisme van Darwin

Welke rol speelde daarbij het biotisch-biologisch evolutionisme van iemand als Charles Darwin? Waarom waren de Britten daar zo gek mee en de Duitsers aanvankelijk niet? Was koloniseren wel mogelijk zonder een slavensysteem? Waarom vervoerde de Verenigde Oostindische Compagnie slaven eigenlijk niet als lading en de West-Indische Compagnie, de *West-Indian-* en de *English (Far) East Company* juist wel?

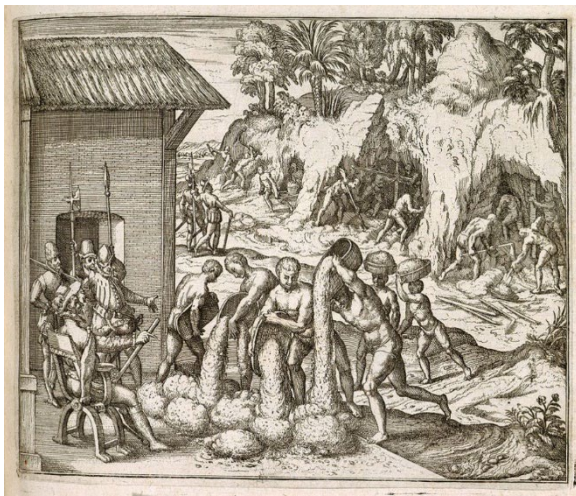
Nederlands koloniaal bezit in het Verre Oosten

Slaven waren bederfelijke waar. De Londense Lloyd verzekerde die vrachten alleen tegen hoge premies en niet op risicodragende tochten met veel sterften. De Rotterdamsche en Amsterdamsche Lloyd volgden. Ze bepaalden wanneer de risico's overgingen van de transporteur over land naar de vervrachter, cargadoor en geadresseerde. Het was vanzelfsprekend. Pas in 1833 begon men zich in Engeland wat achter de oren te krabben. Dat soort overeenkomsten waren misschien toch wellicht niet ethisch in de haak. Er kwamen wettelijke verbodsbepalingen.

Het supranationale slavernijverbod

De grote mogendheden wilden tot 1927 geen universeel verdrag sluiten over het verbod van handel in slaven. In Parijs was geen eenstemmigheid te krijgen over het nationaal zelfbestemmingsrecht van volkeren, naties en nieuwe staten. Niet bij de vredesregelingen van 1919 maar ook later niet, toen de Volkenbond toch alle staten ter wereld beoogde te verenigen in een universele veiligheidsorganisatie. Pas in 1967 kwam er een algemeen verdrag over de gelijkheid van rassen in verband van de Verenigde naties. Dat was dus heel erg laat. Hoe effectief is dat verdrag eigenlijk?

Hebben alle partijen bij het charter van de Verenigde Naties de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen getroffen? En: Nederland was een middelgrote koloniale mogendheid tussen 1813-1942. Het had te maken met slaven en dus met slavenopstanden, in Indonesië, maar ook in de Antillen en Suriname. En: veel vrijgelaten slaven of hun nakomelingen werden vooraanstaande ondernemers, politici, geleerden en critici van Het Westen. Ze publiceerden en wezen de Nederlanders op hun hypocrisie. De Surinaamse Anton de Kom is een voorbeeldeloze verzetsstrijder geweest tegen de rassenleer van Hitler, Mussolini, en het Britse racisme van regeringsleiders als Chamberlain Clémenceau en Churchill. Hoe is dat ingedaald in het Nederlandse collectieve geheugen?

Slavendistributiepunt voor gouddelvers aan de Goudkust in Afrika

Op donderdag 29 juni 2023 wordt in het Zoetermeerse FORUM Stadhuisplein 1 2711 EC Zoetermeer 079348200 in de Openbare bibliotheekruimte van het gemeentehuis een voordracht gehouden van 19.00u tot 21.00u door Prof Mr Dr G.A.M.Strijards over deze aspecten van de slavernij en Nederlands verleden daarbij. Er is gelegenheid voor gedachtenwisseling. Tijdig worden zaal, wijze van samenkomst en nadere onderwerpen op deze site kenbaar gemaakt. Zie de twee PowerPointpresentaties op deze site gerardstrijards.nl onder presentaties (tweemaal klikken op de groene werkbalk). Het Forum zelf attendeert in de periodieke pers en de social media nader.